егемен Қазақстан

Кітап көкжиегі

СЫРЛЫ ӘЛЕМГЕ САЯХАТ

Халықаралық «Алаш» сыйлығының лауреаты, қаламдас әріптесіміз Жанат Елшібектің таяуда ғана «Ана тілі» баспасынан шыққан кітабы «Сырлы әлем» аталады. Жазушының жаңа жинағы үш бөлімнен тұрады. Тақырып аясы жағынан озара сабақтас та үндес алғашқы екеуіне есімдері елімізге әйгілі сөз зергерлері мен өнер қайраткерлерінің шығармашылық әлемі хақында сыр тербеп, ой толғайтын әдеби портреттері, көркем эсселері топтастырылған. Белгілі қаламгердің айшықты қолтаңбасын даралайтын бұл туындылардың қай-қайсысы да өзіндік жазу мәнер-машығымен, танымдық қызықты дерегімен, сезім пернесін шертер шырайлы штрихтарымен көңіл аудартады. Ал үшінші бөлімдегі мөлтек әңгімелерге сөз сиқырын қастерлеген ақын-жазушылардың ұтқыр ойлары, астарлы әзіл-қалжыңдары өзек болады. Біз бүгін академик Серік Қирабаевтың осы кітапқа арнайы жазған алғысөзін жариялап отырмыз.

Қалам бабы бөлек-ау. Оны шығармашылық адамы жақсы түсінсе керек. Әр нәрсеге жележортып бүлкілдей жөнеле бермейтін қаламыннның кейде шоқырактап, жүрмей қоятыны бар. Ал кей сәттері көңілің ашық күндей жарқырап, киялың қанаттанып, ойың серпіліп қоя береді. Мұндайда қаламыңды тізгіндеп, ойыңды тежей алмайсың. Көкейінде жүргенді ақтарып, жүрек түкпірінде ұялаған пікіріңді ағытуға асығатының белгілі. Міне, мен де дәл осы мезет сондай күйде отырғандаймын.

Данышпан Абай: «Өмір – мұхит, уақыт – толқын» дейді ғой. Күні кеше ғана секілді. Бәрібәрі көз алдымда. Ұзақ жылдар еліміздің байырғы білім ордасы – республикадағы жоғары оқу орындарының қарлығашы саналатын ҚазПИ-де ұстаздық сттім. Қасиетті қара шаңырақта талай жас-тарды түлетіп ұшырдық. Әркилы ұрпақтың, толқын-толқын буынның өкілдерін құрайтын сол жүздеген, мыңдаған шәкірттерімнің сапында Жанаттың есімін ерекше үкілеп айтар едім. Институттың қабырғасында жүргенде-ақ жазған-сызғандарына «ҚазПИ-дің студенті» деп қол қоятын ол шын мәнінде институт мақтанышына айналған болатын. Алаштың арыстары Сәкен Сейфуллин мен Мәлік Ғабдуллин дәріс оқыған, дауылпаз ақын Тайыр Жароков жыр таскынын селдеткен әйгілі №25 аудиторияда отырып қазақ әдебиетінің ғұламалары Қажым Жұмалиев, Шайқы Кәрібаев, Төкен Әбдірахманов, Хасен Әдібаев, Зейнолла Серіккалиев лекцияларын тыңдап, тәлім алған студентімді мен де ерекше құрметтеймін.

Өткенге зер салып қарасам, Жанаттың әртүрлі тақырыпта жазған дүниелерін баспасөз беттерінен қырық-қырық бес жылдан бері үзбей оқып келемін. Мерейінді марқайтары сөзсіз. Түбіт мұрты тебіндеген бозым шағынан білетін талантты, қағылез шәкіртімнің көз алдымда қалыптасып, [illegible] дан астам уақыт табан аудармастан баспасөзде қызмет атқарып келеді. Әуелгі жылдары жас журналистер ұстаханасы – «Ленинші жаста» (қазіргі «Жас Алаш») еңбек етсе, одан кейінгі бүкіл саналы ғұмыры «Егемен Қазақстанда» өтуде. Бұл басылым – үлкен мектеп. Оның үстіне соңғы ширек ғасырдан бері редакцияның жауапты хатшысы. Мүйізі қарағайдай-қарағайдай қаламгерлермен иық тіресіп, қоянколтық араласып, сөз өнерінің мехнаты мен рахатын белден кешті. Қазақ әдебиетінің бекем уығына айналған талай ақын-жазушылармен пікірлес, сырлас болды. Яғни, жалпақ тілмен жеткізсек, ортақ терінің пұшпағын бірге илесті. Мұны тәптіштеп отырғаным, Жанаттың осы жинағы тұтасымен әдебиет, мәдениет, өнер қайраткерлерінің шығармашылық әлеміне арналған екен. Әйгілі ақын-жазушылардың, өнер саңлақтарының көркем бейнелерін әр қырынан сомдаған әдеби портреттер мен эсселер өте тартымды жазылған. Есімдері елімізге елеулі тұлғалар образдары шұрайлы штрихтармен, ұтымды детальдармен кескінделген. Қызықты оқиғаларды, сырт көз біле бермейтін елең еткізер деректерді аркау етіп өрілген туындылардың беделін көтеріп, енсесін одан бетер аскақтатып тұрған автордың құнарлы тілі. Елеусіздеу көрінер көріністерді кестелі де бедерлі тілмен өрнектеуге келгенде Жанаттың қаламы қашанда жүйрік.

Халық жазушылары Шерхан Мұртаза, Қалтай Мұхамеджанов, Мұзафар Әлімбаев, Қадыр Мырза Әлі, Мұхтар Мағауин, қазақ сөз өнерінің майталмандары мен маңмаңгерлері Балғабек Қыдырбекұлы, Сейдахмет Бердіқұлов, Марфуға Айтхожина, Темірхан Медетбек, Жақау Дәуренбеков, Мағира Қожахметова, Қастек Баянбай, Есенғали Раушанов, атақты қылқалам шеберлері Айша Ғалымбаева, Гүлфайрус Исмаилова, Раушан Момбекова жайында жазылған дүниелердің бәрі де көркем әңгімелей [illegible] әсерге бөлейді. Маған сөз